

Laboratorní příručka

SYNLAB cytologie s.r.o. – Laboratoř gynekologické cytologie České Budějovice,
Vrbenská 197/23

Neřízená informační kopie pro klienty laboratoře

Platnost dokumentu:	04.12.2023
Datum vypracování:	24.11.2023
Datum schválení:	1.12.2023
Vypracoval:	Ing. Charlotte Čuhajová
Schválil:	MUDr. Jarmila Bečvářová, jednatel laboratoře
Podpis:	
Garant dokumentu:	MUDr. Michaela Svobodová, vedoucí laboratoře
Podpis:	
Verze:	04
Identifikace dokumentu:	VD.COP 02
Klasifikace informací:	Veřejné
Výtisk č.: 1	
Ostatní informace:	

Před použitím dokumentu si podle čísla verze ověřte, že se jedná o aktuální verzi.

Obsah:

1. Úvod	3
1.1 Předmluva	3
2. Informace o laboratoři	4
2.1 Identifikace laboratoře	4
2.2 Základní údaje o laboratoři	4
2.3 Zaměření laboratoře	5
2.4 Úroveň a stav akreditace	5
2.5 Organizace laboratoře, její vnitřní členění, vybavení a obsazení	5
2.6 Spektrum nabízených služeb	6
2.7 Popis nabízených služeb	6
2.8 Zásady na ochranu osobních informací	6
2.9 Použité pojmy a zkratky	7
3. Manuál pro odběry vzorků	9
3.1 Základní informace	9
3.2 Požadavkové listy (žádanky)	9
3.3 Požadavky na urgentní vyšetření	9
3.4 Ústní požadavky na vyšetření	9
3.5 Používaný odběrový systém	10
3.6 Příprava pacienta před vyšetřením	10
3.7 Identifikace pacienta na žádance a označení vzorku	10
3.8 Odběr vzorku	10
3.9 Opakovaný odběr	11
3.10 Množství vzorku	11
3.11 Nezbytné operace se vzorkem, stabilita	11
3.12 Základní informace o bezpečnosti při práci se vzorky	11
3.13 Informace k dopravě vzorků	11
3.14 Informace o zajištěném svozu vzorků	11
4. Preanalytické procesy v laboratoři	12
4.1 Příjem žádanek a vzorků	12
4.1.1 Správné vyplnění laboratorní žádanky	12
4.2 Kritéria přijetí nebo odmítnutí vadných (kolizních) primárních vzorků	12
4.3 Postupy při nesprávné identifikaci vzorku nebo žádanky	12
4.4 Vyšetřování smluvními laboratořemi	12
5. Vydávání výsledků a komunikace s laboratoří	13
5.1 Hlášení výsledků v kritických intervalech	13
5.2 Informace o formách vydávání výsledků, typech nálezů a laboratorních zpráv a jejich popis	13
5.3 Vydávání výsledků přímo pacientům	13
5.4 Opakovaná a dodatečná vyšetření	13
5.5 Změny výsledků a nálezů	14
5.6 Intervaly od dodání vzorku k vydání výsledku	14
5.7 Konzultační činnost laboratoře	14
5.8 Způsob řešení stížnosti	14
5.9 Vydávání potřeb laboratoří	14
5.9.1 Vyšetření pro samoplátce	14
6. Množina laboratorních vyšetření poskytovaných laboratoří	15
6.1 Seznam vyšetření prováděných v laboratoři	15
6.2 Seznam laboratoří provádějících vyšetření, které laboratoř neprovádí	15
7. Screening karcinomu děložního hrdla	16
8. Související dokumentace	18
8.1 Příloha	18

1. Úvod

1.1 Předmluva

Laboratorní příručka je základním dokumentem laboratoře gynekologické cytologie. Slouží jako průvodce po námi nabízených službách a užívaných pracovních postupech a je vypracována v souladu s normou ISO 15189.

2. Informace o laboratoři

2.1 Identifikace laboratoře

Název organizace	SYNLAB cytologie s.r.o.
Identifikační údaje	IČ: 28 159 632
Typ organizace	Společnost s ručením omezeným; Provozování nestátního zdravotnického zařízení
Statutární zástupce organizace	Jednatelé společnosti
Adresa organizace	Vrbenská 197/23, 370 01 České Budějovice

Název laboratoře	Laboratoř gynekologické cytologie – Cytologická laboratoř, Vrbenská 197/23
Adresa laboratoře	Vrbenská 197/23, 370 01 České Budějovice
Umístění laboratoře	Budova bývalých tiskáren
Okruh působnosti laboratoře	Pro ambulantní zařízení
Vedoucí laboratoře	MUDr. Michaela Svobodová
Vedoucí zdravotní laborant	Ing. Charlotte Čuhajová
Manažer kvality	MUDr. Pavel Noll Ing. Charlotte Čuhajová

Cytologická laboratoř – **Laboratoř gynekologické cytologie** Vrbenská 197/23, SYNLAB cytologie s.r.o. (dále jen cytologická laboratoř) je nástupcem cytologické laboratoře PROKOPEC COP s.r.o. a tím i doporučena Ministerstvem zdravotnictví ČR k vykonávání screeningu karcinomu děložního hrdla (viz 2.3). Má smlouvu se všemi zdravotními pojišťovnami na úhradu výkonů gynekologické cytologie odbornosti 820 a 817. Poskytuje služby privátním gynekologům a gynekologickým pracovištím nemocnic z území celé České republiky. Ročně provádí více než 40 000 **gynekologicko** cytologických vyšetření. U nepojištěných pacientek lze provádět vyšetření za přímou úhradu.

2.2 Základní údaje o laboratoři

SYNLAB cytologie s.r.o., Laboratoř gynekologické cytologie, Vrbenská 197/23 , České Budějovice		
Vedoucí laboratoře MUDr. Michaela Svobodová	michaela.svobodova@synlab.cz	+420 775 983 128
Zástupce vedoucího laboratoře MUDr. Pavel Noll	pavel.noll@synlab.cz	+420 721 449 361
Vedoucí zdravotní laborantka Ing. Charlotte Čuhajová	charlotta.cuhajova@synlab.cz	+420 739 391944
Odborný pracovník specialista Mgr. Hana Kuralová CT (IAC-GYN)	hana.kuralova@synlab.cz	+420 734 797 909
Manažer kvality MUDr. Pavel Noll Ing. Charlotte Čuhajová	pavel.noll@synlab.cz charlotta.cuhajova@synlab.cz	+420 380 070 116 +420 739 391944
Provozní doba laboratoře	Pondělí – Pátek: 6:30-15:00	+420 380 070 115
Dokumenty na webu	https://www.synlab.cz/lab/cytologie-cb	---

2.3 Zaměření laboratoře

Cytologická laboratoř **Laboratoř** se specializuje na gynekologicko cytologická vyšetření onkologická i funkční (viz 2.6) a vzhledem k tomu, že splňuje všechny předepsané věcné, technické i personální podmínky, byla od 7. 12. 2011 (č. j. 48400/2011) Komisí Ministerstva zdravotnictví ČR zařazena do skupiny laboratoří doporučených k vykonávání screeningu karcinomu děložního hrdla (viz 7).

2.4 Úroveň a stav akreditace

Laboratoř je zapojena do programu zvyšování kvality ve zdravotnictví garantovaném MZ ČR a je držitelem osvědčení o splnění podmínek Dozorového Auditu II B **podle rozšířené metodiky také podmínky Auditu R3** NASKL, jehož podmínky splnila **14. 12. 2022.**

2.5 Organizace laboratoře, její vnitřní členění, vybavení a obsazení

Statutární zástupce: MUDr. Jarmila Bečvářová, jednatel

Odborný zástupce: MUDr. Michaela Svobodová, vedoucí lékař laboratoře

Lékař: MUDr. Pavel Noll, zástupce vedoucího lékaře

Vedoucí zdravotní laborantka: Ing. Charlotte Čuhajová

Odborný pracovník specialista: Mgr. Hana Kuralová, CT (IAC-GYN)

Laborantky s osvědčením MZ o specializované způsobilosti k výkonu povolání zdravotní laborantky pro cytodiagnostiku:

Lenka Voglová, Pavlína Sokolíková, Petra Vlčková, Bc. Andrea Hrdinová, **Bc. Renata Hřibová, DiS, Bc. Kateřina Stušková, Irena Vrbová**

Administrativa: Petra Paroubková, **Lucie Kocourková, Kateřina Čepčányová, Kristýna Horčanová**

Techničtí pracovníci: Jan Dudek, **Kristýna Horčanová, Božena Szemánová**

Vnitřní členění laboratoře: úsek příjmu a zpracování preparátů
pracovna skrinérek
pracovna lékařů
pracovna vedoucí laborantky, administrativy
sklad a archiv
denní místnost

Vybavení laboratoře:

Badatelské mikroskopy: 1. OLYMPUS BX 45 TF + kamera OLYMPUS U-TVO.5XC-3
2. zn. OLYMPUS BX 41

Rutinní laboratorní mikroskopy: 1. OLYMPUS CX 31 RBst – 1 KS
2. OLYMPUS CX 31 RBSF – 2 KS
3. ZEISS JENAVAL - 1 KS
4. ZEISS AXIOSTAR 400 – 1 KS
5. KRÜSS MBL 2000 – 1 KS
6. NIKON ALPHAPHOT – 2 – 1 KS
7. INTRACO LM 666 – 1 KS

Barvicí automat: Medite Tissue Stainer COT 20

Tiskárna skel: Slide printer Primera

Systém ThinPrep: Hologic^R

Výpočetní technika: Server, síť se **6 počítačů, 3 zebry, 2 skenery, 5 čteček, 2 tiskárny**

2.6 Spektrum nabízených služeb

- cytologické vyšetření stěrů z děložního čípku screeningové
- doplňkové cytologické vyšetření stěrů z děložního čípku metodou ThinPrep za úhradu pacientkou
- cytologické vyšetření stěrů z pochvy a vulvy
- ~~funkční – hormonální cytologické vyšetření (viz též bod 6.1)~~
- typizace HPV – zprostředkování vyšetření v molekulárně genetické laboratoři SYNLAB Praha

2.7 Popis nabízených služeb

Kromě prováděných vyšetření (viz 2.2, 2.3, 2.6) poskytuje laboratoř partnerům i následující pomocné služby:

- dodávky odběrového materiálu (odběrové kartáčky, odběrové soupravy pro ThinPrep, podložní mikroskopická skla a průvodky - viz 5.3)
- svoz odebraných vzorků a rozvoz výsledků a odběrového materiálu v pravidelných intervalech smluvně zajištěnými zdravotnickými dopravními službami nebo vlastními prostředky – viz 3.14
- jedenkrát ročně závěrečnou zprávu o výsledcích laboratoře
- možnost poskytování výsledků vyšetření elektronickou cestou ve formátu daným Metodickým návodem Ministerstva zdravotnictví k datové struktuře pro přenos dat mezi informačními systémy zdravotnických zařízení – viz 5.2 této příručky
- konzultační činnost při závažných, problematických či nejasných nálezech – viz 5.7

Seznam vykazovaných odborností a kódů

1. Odbornost 817 – Laboratoř klinické cytologie

- 95111 Stanovení obtížné cytologické diagnózy a předpovědi stupně prekancerózy se stanovením programu další léčby nebo dispenzarizace
- 95113 Stanovení základní cytologické diagnózy
- 95115 Barvení cytologického preparátu polychromatickou metodou podle Papanicolaoua nebo jeho modifikace (1 kód na 1 preparát)
- 95117 Kontrola cytologického nálezu specializovaným cytologem nebo patologem (cytologem) se stanovením přesné diagnózy onkologické nebo funkční

2. Odbornost 820 – Laboratoř provádějící screening karcinomu děložního hrdla

- 95198 Cervikovaginální cytologie – screening karcinomu děložního hrdla – negativní nález
- 95199 Cervikovaginální cytologie – screening karcinomu děložního hrdla – abnormální nález

2.8 Zásady na ochranu osobních informací

- Laboratoř se zavazuje, že v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) a zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů., a ust. § 51 a násl. zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotnických službách, v platném znění, bude odborně nakládat se všemi citlivými údaji, nepředávat tyto citlivé údaje třetím osobám a zachovávat bezvýhradně mlčenlivost o všech informacích týkajících se vyšetření a výsledků pacienta v rozsahu platných právních předpisů
- ~~Cytologická laboratoř je na základě platného oprávnění k poskytování zdravotních služeb poskytovatelem zdravotních služeb v souladu se zákonem č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách dodržuje ustanovení k zajištění ochrany osobních údajů klientů/pacientek a zaměstnanců cytologické laboratoře SYNLAB cytologie s.r.o. podle ustanovení čl. 28 podle NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o~~

~~ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES, v platném znění.~~

- V souvislosti s poskytováním zdravotní péče jsme povinni o Vašich pacientkách, shromažďovat osobní údaje v rozsahu nezbytném pro poskytnutí a vykazání zdravotní péče, přičemž rozsah shromažďovaných osobních údajů vyplývá z platné právní úpravy. Osobní údaje nad rámec povinností, které nám stanoví právní předpis, neshromažďujeme.
- Údaje shromažďujeme a používáme výhradně v souvislosti s poskytováním zdravotní péče Vašim pacientkám. Rovněž jsme povinni jejich údaje sdělovat při vykazování hrazené zdravotní péče a plnění dalších zákonných povinností, například daňové a účetní povinnosti a v rámci hlášení do registrů některých nemocí stanovených zákonem. Osobní údaje pacientek sdělujeme oprávněným subjektům a institucím pouze v případech, kdy je nám tato povinnost uložena právním předpisem. Osoby, které mají možnost se s těmito Vašimi osobními údaji seznamovat, jsou rovněž zákonem zavázány k ochraně osobních údajů a povinné mlčenlivosti.
- Údaje vedené o Vašich pacientkách ve zdravotnické dokumentaci obsahují zejména skutečnosti nutné pro identifikaci konkrétní osoby, údaje o provedených vyšetřeních, případně o zjištěné diagnóze.
- Jejich osobní údaje shromažďujeme po dobu, kterou stanoví právní předpisy. Zejména lze odkázat na vyhlášku č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci, která stanoví dobu, po kterou je nezbytné uchovávat zdravotnickou dokumentaci pacienta. Dále lze odkázat na právní předpisy ve vztahu k účetnictví a daňovým povinnostem, které rovněž vymezují archivační dobu, po kterou je nutno písemnosti prokazující poskytnutí zdravotní péče archivovat.
- **Pracovníci laboratoře přímo ani nepřímo nejednají s pacientkami a nesdělují jim výsledky vyšetření. Ve výjimečných případech může být pacientce cytologický nález poskytnut lékařem nebo VŠ pracovníkem při osobním jednání v laboratoři. Totožnost pacientky je v tomto případě ověřena podle platného občanského průkazu nebo pasu.**

2.9 Použité pojmy a zkratky

vyšetření: soubor úkonů, jejichž cílem je stanovení hodnot nebo charakteristika vlastností

způsobilost laboratoře: fyzické, environmentální a informační zdroje, pracovníci, zkušenosti a znalosti nezbytné pro dotyčná vyšetření

vedoucí laboratoře: kompetentní osoba (osoby) odpovídající za laboratoř a úředně ji zastupující

vedení laboratoře: osoba (osoby), která (které) řídí činnosti laboratoře vedené vedoucím laboratoře

laboratoř: Cytologická laboratoř SYNLAB cytologie s.r.o.

žadatel o laboratorní vyšetření: lékař, který předepisuje požadovaná vyšetření, pacient (včetně samoplátců) nebo jiný smluvní partner

varovný interval, kritický interval: interval výsledků laboratorního vyšetření, které signalizují bezprostřední riziko poškození nebo smrti pacienta

způsobilost, kompetence: prokázaná schopnost aplikovat znalosti a dovednosti

primární vzorek: cytologický preparát (stěr) na jednom či dvou mikroskopických sklech dle zvyklosti zákazníka (v naší laboratoři totožný se **vzorkem**), odběr do tekutého média

smluvní laboratoř: externí laboratoř, do níž se zasílá vzorek k doplňujícímu nebo potvrzujícímu vyšetření a vypracování zprávy - **není relevantní**

návaznost: vlastnost výsledku měření nebo hodnoty etalonu, kterým může být určen vztah k uvedeným referencím, zpravidla národním nebo mezinárodním etalonům - **není relevantní**

správnost měření: těsnost shody mezi průměrnou hodnotou získanou z velké série výsledků měření a správnou hodnotou - **není relevantní**

procesy předcházející laboratornímu vyšetření, preanalytická fáze: procesy začínající v chronologickém pořadí požadavkem lékaře a zahrnující žádost o laboratorní vyšetření, přípravu a identifikaci pacienta, odběr primárního vzorku (vzorků), jeho transport do laboratoře a v rámci laboratoře, a končící zahájením postupu analytického vyšetření.

procesy následující po laboratorním vyšetření, postanalytické fáze: procesy, které následují po laboratorním vyšetření, zahrnující přezkoumání výsledků, uchování a skladování klinického materiálu, likvidace vzorku (a odpadů) a uvolňování, sdělování a uchovávání výsledků laboratorních vyšetření.

proces: soubor vzájemně souvisejících nebo vzájemně působících činností, které přeměňují vstupy na výstupy.

indikátor kvality: míra stupně plnění požadavků souborem inherentních charakteristik.

doba odezvy: čas, který uplyne mezi dvěma specifikovanými body v procesech před laboratorním vyšetřením, při vyšetření a po vyšetření (*doba odezvy: od příjmu vzorku do laboratoře do uvolnění výsledků vzorku laboratoří žadateli*).

riziko: kombinace pravděpodobnosti výskytu poškození a závažnosti tohoto poškození

posouzení rizika: celkový proces sestávající z analýzy rizik a hodnocení rizik

analýza rizik: systematické využití dostupných informací k identifikaci nebezpečí a odhadu rizika

hodnocení rizika: posouzení, na základě analýzy rizika, zda bylo dosaženo rizika přijatelného v daném kontextu založeném na současných hodnotách společnosti

FMEA: Failure Mode Effect Analysis - analýza možného výskytu a vlivu vad/nedostatků/chyb

Použité zkratky:

NASKL	Národní autorizační středisko pro klinické laboratoře
SOPV	standardní operační postup vyšetřovací
SOPT	standardní operační postup technický
LIS	laboratorní informační systém
VŠ	vysokoškolský pracovník

3. Manuál pro odběry vzorků

3.1 Základní informace

Laboratoř gynekologické cytologie Cytologická laboratoř provádí výhradně gynekologická cytologická vyšetření (viz body 2.6, 7. a 6.1). V kapitole 3. jsou uvedeny podrobné pokyny týkající se procesu správného odběru vzorků v ordinacích a následného transportu do laboratoře. Jsou důležité jak pro pracovníky laboratoře, tak zejména pro odesílající lékaře a další zdravotnické pracovníky odpovědné za odběry, fixaci, označení preparátů a jejich expedici z ordinace. Respektování těchto pokynů je zásadní podmínkou pro možnost správného vyhodnocení stěru.

Upozornění:

Cervikovaginální screeningová vyšetření vykázaná zdravotním pojišťovným agregovaným zdravotním výkonem 95198 a 95199 mohou být pro jednu pacientku účtovány pouze jednou ročně (resp. v intervalu cca 305/335 dní a zahrnují v sobě i úhradu za provedení případných kontrolních vyšetření). Je proto žádoucí, aby spolupracující gynekologové dodržovali doporučené kontrolní intervaly dle výsledků vyšetření a zasílali kontrolní vyšetření opět do naší laboratoře.

3.2 Požadavkové listy (žádanky)

Jsou akceptovány laboratoří dodané Žádanky na vyhodnocení cerviko-vaginální cytologie (dále jen žádanka), řádně a čitelně vyplněné. Výjimečně lze vzorek odeslat i s jinou žádankou, která obsahuje následující údaje.

Žádanka musí obsahovat minimálně následující **povinné údaje**:

- a) příjmení a jméno pacientky
- b) číslo pojištění (v případě cizinců číslo přidělené zdravotní pojišťovnou a datum narození)
- c) kód zdravotní pojišťovny (případně upozornění, že se jedná o „europojištění“ eventuelně že jde o pacientku nepojištěnou)
- d) PSČ bydliště pacientky
- e) identifikace odesílajícího lékaře včetně IČP, razítka a podpisu
- f) jednoznačné a nezpochybnitelné označení preparátu (viz 3.7)
- g) kód základní diagnózy
- h) lokalizaci stěru
- i) požadavek na přednostní zpracování (STATIM), je-li požadováno
- j) datum odběru

Další, **povinně podmíněné údaje**: předchozí cytologický, event. histologický nálezy, údaje o poslední menstruaci (PM), graviditě, kojení, hormon. terapii a antikoncepci (čistě gestagenní preparáty nutno konkretizovat), nitroděložním tělísku (IUD), HRT, aktino - či chemoterapii, prodělané hysterektomii či operaci se vztahem k děložnímu čípku, přítomnost genitálních kondylomat, údaj o vakcinaci proti HPV (typ vakcíny a rok aplikace 3. dávky), kolposkopický nálezy a veškeré další údaje, které mohou mít vliv na výsledek vyšetření – viz též tab. 1. Tyto informace jsou pro laboratoř velmi cenné!

3.3 Požadavky na urgentní vyšetření

Pokud zadavatel vyšetření požaduje dodání výsledku ve zkráceném termínu, uvede na průvodku poznámku „STATIM“. Vzorek je v tomto případě zařazen do zpracování a vyhodnocení přednostně a zadávajícímu lékaři je nálezy sdělen neprodleně telefonicky, o čemž je pořízen záznam do sešitu **F.COP 45 Kniha telefonicky hlášených výsledků** „Hlášení statimu“ s uvedením data a jména osoby, která výsledek telefonicky sdělila. Výsledek v papírové podobě je následně doručen obvyklým způsobem s výsledky ostatními. Statimová vyšetření lze zpracovat a následně druhý den vyhodnotit, pokud jsou do laboratoře doručena do 12:30. Později obdržené statimové vzorky budou zpracovány a vyhodnoceny následující pracovní dny.

3.4 Ústní požadavky na vyšetření

Ústní požadavky na vyšetření nejsou ze strany cytologické laboratoře akceptovány.

Dodávající gynekolog může telefonicky nebo písemně požádat o revizi dřívějších nálezů lékařem nebo VŠ nelékařem laboratoře; jedná se zpravidla o nesouhlasný výsledek histologického a cytologického nálezů konkrétní pacientky.

3.5 Používaný odběrový systém

Pro cytologické odběry jsou používány endocervikální kartáčky, speciální dřevěné nebo umělohmotné odběrové špátle, případně vatové štětičky. Nosičem vzorků je mikroskopické podložní sklo s matovaným okrajem. Jako fixační medium je používán sprejový cytofixativ (viz 3.8 a tab. 2).

Poznámka:

Odběr vzorku do tekutého média pro metodu ThinPrep nebo k typizaci HPV má stanovený zvláštní postup podle návodu, který je součástí odběrové soupravy.

3.6 Příprava pacienta před vyšetřením

Cytologický odběr nevyžaduje ze strany pacientky žádnou zvláštní přípravu, je součástí rutinního gynekologického vyšetření (viz 3.8).

3.7 Identifikace pacienta na žádance a označení vzorku

Pacientka musí být identifikována na průvodce povinně čitelným uvedením jména, příjmení a rodného čísla (resp. čísla pojištění; viz 3.2).

K označení vzorků je laboratoří přidělen spolupracujícím gynekologům pro každé pracoviště identifikační písmenný kód. Tento kód je vytištěn na matovaném okraji podložního mikroskopického skla spolu s číslem číselné řady, počínající vždy v daném kalendářním roce číslem 1. Označení skel provádí laboratoř sama a předem označená skla dodává spolupracujícím lékařům na vyžádání. Toto označení vzorku uvede odesílající gynekolog zároveň na průvodce v kolonce „EKTO / ENDO cervix, číslo skla; vagina, číslo skla nebo vulva, číslo skla“ podle místa odběru. **V záhlaví žádanky je nutné označit místo odběru vzorku!**

Identifikace pacientek na průvodkách a označení vzorků musí být bezpodmínečně zcela jednoznačné a nezpochybnitelné. Pokud tomu tak není, je žádanka i vzorek vyřazen ze zpracování a zadavatel vyšetření o této skutečnosti vyrozuměn a vyzván k doplnění (viz 4.3).

3.8 Odběr vzorku

Odběr vzorku pro cytologické vyšetření provádí lékař-gynekolog ve své ordinaci. K odběru z děložního hrdla je používán odběrový kartáček (endobrush, Cervix-brush) nebo dřevěná či umělohmotná špátle. K odběru cytologie z poševní stěny lze použít pevnou vatovou štětičku, případně též kartáček či špátli. Vzorek je přenesen na řádně označené (viz 3.7) podložní sklo a okamžitě je provedena fixace sprejovým fixativem. Po zaschnutí je vzorek uložen do transportní krabice.

Odběr vzorku do tekutého média pro metodu ThinPrep se provádí stejně jako odběr konvenční cytologie jen s rozdílem, že je vzorek přenesen do zkumavky ThinPrep (odběrový kartáček se neponechává ve zkumavce) ve které je fixační roztok.

Poznámky ke správnému odběru cytologických stěrů:

- optimální dobou pro odběr onkologické cytologie je první polovina menstruačního cyklu, není vhodné provádět stěr při zánětu
- stěr je nutno provést z endocervixu a transformační zóny, přičemž nejdůležitější je oblast squamokolumnární junkce
- podložní sklo musí být čisté, nesmí přijít do kontaktu s žádným aerosolem či jakoukoliv látkou používanou v ordinaci, při popisování skel se smí sahat prsty pouze na matovaný okraj
- stěr na podložní sklo musí být proveden otáčivým pohybem kartáčku v jedné vrstvě od volného okraje skla až asi 1 cm pod mat (zde již nebývá fixace stěru dokonalá)
- fixace musí následovat okamžitě po odběru, jinak dochází ke změnám barvitelnosti, deformaci a degeneraci jader - před fixací nátěr nesmí v žádném případě zaschnout.
- pokud je odběr prováděn z několika odlišných lokalizací (děložní čípek, pochva, vulva, uterus duplex), pak je nutné ke každé lokalizaci vyhotovit samostatnou žádanku. Na jednu předtištěnou žádanku nelze zaznamenat (mimo ekto a endocervix) dva nebo více nálezů tak, aby bylo z nálezů zřejmé, o kterou lokalizaci se jedná

3.9 Opakovaný odběr

V případě negativního nálezu screeningové cytologie je následný odběr požadován za 12 měsíců, dle uvážení gynekologa je možno odběr provést dříve (např. při suspektním kolposkopickém nálezu, anamnestické zátěži apod.). Není vhodné, vzhledem k cyklu epiteliální obnovy, opakování odběru v intervalu kratším než 3 měsíce. Což platí i pro nehodnotitelné stěry. Pouze v případě nebezpečí z prodlení je možné provést opakovaný odběr v kratším intervalu.

Nálezy suspektní se opakují nejčastěji v intervalu 3 až 6 měsíců (případně je doporučena biopsie - viz 7, tabulka 1).

Je-li laboratoří požadováno opakování po protizánětlivé terapii, odběr se provádí až za měsíc po jejím skončení.

V případě vážných atrofických atypií je vyžadována kontrola po estrogenovém testu. Ten je bezpodmínečně nutné správně načasovat podle schématu: 10 dnů vaginální aplikace estrogenového preparátu, 11. den bez terapie, 12. den odběr cytologie.

Na průvodce je vždy nutno uvést, zda byla požadovaná léčba (resp. estrog. test) provedena!

3.10 Množství vzorku

Množství vzorku je pro optimální hodnotitelnost velmi důležité, vzorek musí obsahovat elementy z ektocervixu (dlaždicový epitel) i z endocervixu (žlázový epitel). Je nutné provést nátěr na podložní sklo v jedné vrstvě, aby nebyl příliš silný a použít přiměřený tlak, aby nebyl příliš slabý. Adekvátní množství vzorku je do značné míry závislé na použitém odběrovém nástroji (viz 3.5) a na zkušenosti odebírajícího. **Reprezentativní běžný nátěr podle Bethesda 2014 by měl obsahovat nejméně 8000 - 12000 dobře zachovalých a hodnotitelných buněk. Adekvátnost vzorku však nelze před obarvením posoudit!**

3.11 Nezbytné operace se vzorkem, stabilita

Preparáty fixované sprejem zůstávají po zaschnutí uloženy v transportní krabici. Nejsou potřebná žádná další opatření před transportem ani během transportu. **Vzorek odebraný do tekutého média je nutné uchovávat před transportem při pokojové teplotě (v rozmezí 15 – 30 °C).**

3.12 Základní informace o bezpečnosti při práci se vzorky

Se vzorky je až do zafixování preparátu nakládáno jako s potenciálně infekčním materiálem, veškerá manipulace s nimi je prováděna v jednorázových vyšetřovacích rukavicích a v ochranném oděvu.

3.13 Informace k dopravě vzorků

Preparáty jsou přepravovány v transportních krabicích spolu s příslušnými žádankami (viz 3.8). Během transportu musí být uloženy ve svislé poloze a je nutno s nimi zacházet šetrně, aby nedošlo k jejich poškození. Vzorek odebraný do tekutého média je nutné přepravovat při pokojové teplotě (v rozmezí 15 – 30 °C).

3.14 Informace o zajištěném svozu vzorků

Transport vzorků z gynekologických ordinací je realizován v pravidelných, individuálně dohodnutých (minimálně týdenních) intervalech smluvně zajištěnými zdravotnickými dopravními službami nebo vlastními prostředky laboratoře.

Spolu se svozem vzorků je prováděn rozvoz výsledků dále pak **všechn potřebný materiál k odběru vzorku.** odběrových kartáčků, podložních mikroskopických skel a průvodek.

4. Preanalytické procesy v laboratoři

4.1 Příjem žádank a vzorků

Při příjmu do laboratoře je přijímající laborantkou zkontrolována správnost označení vzorků a průvodek a jejich vzájemné přiřazení dle povinných údajů (viz 3.2, 3.7). Každou žádanku následně označí pořadovým číslem přiděleným naší laboratoří. Interval pořadových čísel přijatých žádanek je po přijetí všech vzorků v daný den zapsán v sešitu „Evidence přijatých vzorků“ a podepsán laborantem, který učinil zápis. Při příjmu vzorků je učiněn zápis do sešitu „Evidence přijatých vzorků“ o jejich předání osobou, která ho realizuje, aby se vyloučilo nedorozumění při možné ztrátě vzorků najatou službou. Zápis je podepsán jak laborantkou, tak zaměstnancem dopravní služby.

Se vzorky vadnými a nesprávně identifikovatelnými je postupováno dle bodů 4.2 a 4.3.

Preparáty přijaté k dalšímu zpracování jsou obarveny v barvicím automatu (nebo v případě potřeby manuálně), zamontovány pod mikroskopická krycí skla a předány k vyhodnocení.

4.1.1 Správné vyplnění laboratorní žádanky

Vyznačení požadavku na žadance provádějte výhradně do vyhrazených míst před názvem vyšetřovaného parametru nebo v případě požadavku STATIM, zapište tuto informaci na žadanku.

Žadanku je nezbytné opatřit razítkem ordinace eventuálně i podpisem lékaře.

4.2 Kritéria přijetí nebo odmítnutí vadných (kolizních) primárních vzorků

- při dodání rozbitého, ale částečně zachovalého skla, které lze „složit“ je možno preparát obarvit a odečíst alespoň orientačně, při úplném rozbití je sklo ze zpracování vyřazeno, v každém případě je informován odesílající lékař
- při velmi malé buněčnosti preparátu, při překrytí většiny nátěru krví, zánětem a podobně jsou vzorky označeny jako nevyhovující pro hodnocení a je požadován nový odběr ve vhodném časovém odstupu – viz 3.9
- při dodání vzorku bez průvodky nebo průvodky bez vzorku je odebírající lékař požádán o dodání chybějící části, nelze-li nápravu sjednat, je vzorek (žádanka) stornován.

4.3 Postupy při nesprávné identifikaci vzorku nebo žádanky

Při nejednoznačné identifikaci pacientky na žadance či nejednoznačném označení vzorku je telefonicky informován odesílající lékař a v případě, že nelze nedostatek spolehlivě opravit, je preparát vyřazen z dalšího zpracování a žádán nový odběr. V ordinacích je třeba dbát na dobrou čitelnost průvodek i označení preparátů. Všechny neshody při příjmu materiálu a jejich následné řešení jsou zaznamenány do F.COP 44 Knihy nekompletních vzorků.

4.4 Vyšetřování smluvními laboratořemi

Cytologická laboratoř využívá služeb molekulárně genetické laboratoře synlab czech s.r.o. v Praze k typizaci HPV. Informace k podmínkám odběru, skladování a transportu naleznete v laboratorní příručce www.synlab.cz

5. Vydávání výsledků a komunikace s laboratoří

5.1 Hlášení výsledků v kritických intervalech

V případě nálezu suspektního invazivního karcinomu je neprodleně telefonicky informován odebírající lékař a o této skutečnosti učiněn zápis v F.COP 45 Knize telefonicky hlášených výsledků. Pokud nelze nález nahlásit (kvůli nedostupnosti indikujícího lékaře), je o této skutečnosti proveden záznam stejným způsobem, jako by byl nález hlášen a výsledek je standardní cestou odeslán lékaři. Hlášení se laboratoř pokouší zopakovat dle informací o dostupnosti lékaře (dovolená apod.). Závažnost ostatních nálezů a nutnost jejich telefonického hlášení je na zodpovědnosti příslušného VŠ pracovníka (lékaři a VŠ nelékař).

5.2 Informace o formách vydávání výsledků, typech nálezů a laboratorních zpráv a jejich popis

Výsledky jsou vydávány v písemné podobě, případně na přání žadatele i elektronické podobě, podobě formou kopie žádanky. Za vyznačený výsledek a jeho správnost je zodpovědný pracovník, jehož razítko a podpis je uvedené na žádance. Je-li na žádance razítko a podpis více než jednoho cytotechnologa (opakované čtení, rescreening) je za výsledek zodpovědný VŠ pracovník. Výsledky jsou předávány vždy dle individuální dohody osobně, prostřednictvím smluvně zajištěných zdravotnických dopravních služeb (viz 2.7) případně poštou.

V případě potřeby může ošetřující lékař zažádat o telefonické sdělení výsledku. Lékař může zavolat do laboratoře nebo případně do zákaznického centra.

Pokud volá lékař do laboratoře, tak zaměstnanci laboratoře nahlásí jméno příjmení pacientky, rodné číslo a číselné označení skla (skel). Zaměstnanec laboratoře, který telefonickou žádost o sdělení výsledku přijal, daný výsledek v databázi dohledá a v případě negativního výsledku nahlásí lékaři, pokud se jedná o pozitivní výsledek předá jej lékaři. Lékař poté zatelefonuje žádajícímu lékaři a výsledek mu sdělí, čímž je zajištěno ověření totožnosti osoby, které je výsledek sdělován. O této skutečnosti je učiněn zápis v F. COP 45 Knize telefonicky hlášených výsledků.

V případě zákaznického centra, lékař zavolá a nahlásí opět informace o pacientce a svůj pin (přidělený laboratoři) kvůli jeho ověření identity. Pracovník zákaznického centra po ověření veškerých informací nahlásí výsledek pacientky. Pokud se jedná o pozitivní výsledek, je lékař přepojen do laboratoře, kde nahlásí výsledek lékaři. Záznam z hlášení výsledku lékaři přes zákaznické centrum je zaevidováno ve formě nahrávky hovoru.

Na žádost žadatele vyšetření je možno navíc předávat výsledky i elektronickou cestou (viz 2.7, 3.). K této formě předávání výsledků je nutno s naší laboratoří uzavřít v souladu s § 269 odst. 2 Obchodního zákoníku č. 513/91 Sb. Smlouvu o jednosměrném předávání zdravotnických dat po veřejných datových sítích.

Další možností je též předávání výsledků na magnetickém mediu.

Nálezy jsou formulovány slovně v souladu s všeobecně akceptovaným hodnotícím systémem „BETHESDA 2014“ a obsahují vždy 4 základní kritéria:

- kvalita vzorku (vyhovující/nevhovující pro hodnocení - v tomto případě uveden důvod)
- obecná kategorizace (bez neoplastických intraepiteliálních změn a malignity / abnormalita epiteliálních buněk / jiné)
- cytologická diagnóza
- doporučení (případně poznámka)

Součástí nálezu je popis mikrobiálního pozadí a případně hormonálního stavu vzorku.

5.3 Vydávání výsledků přímo pacientům

Cytologická laboratoř výsledky pacientům v žádném případě nevydává, ani telefonicky nesděluje.

5.4 Opakovaná a dodatečná vyšetření

Cytologické preparáty jsou v laboratoři archivovány po dobu 5 let, průvodky 10 let. V této době je možné každý vzorek v archivu vyhledat a znovu vyšetřit.

Při zhoršení diagnózy pacienta (diskrepanci konvenční cytologie s kolposkopickým nálezem, v progresi výsledku) se na vyžádání lékaře provádí revize vzorku. Následně je sepsána zpráva o zpětné kontrole, která je zaslána odebírajícímu lékaři. Záznam je také zapsán do LIS k uvedenému pacientovi. V případě nečekaně závažného histologického nálezu jsou vzorky zpětně vyhledány, znovu prohlédnuty všemi zaměstnanci a je sepsána zpráva o zpětné kontrole, která je zaslána odebírajícímu lékaři. Zpětně jsou rovněž prohlíženy preparáty v případě významného zhoršení nálezů dříve negativních.

Protože jsou v laboratoři vzorky odebrané do tekutého média pro ThinPrep metodu skladovány 6 týdnů, lze je na žádost gynekologa znova zpracovat, nebo při splnění požadovaných kritérií odeslat k typizaci HPV do Laboratoře molekulární genetiky Synlab v Praze.

5.5 Změny výsledků a nálezů

V systému interní kontroly kvality prochází přibližně 10 % nálezů v laboratoři druhým čtením a minimálně 10 % nálezů je screenery náhodně vybíráno k rescreeningu. V případě nutnosti změny záznamu na žádance před odesláním výsledku vyšetření (opakované čtení, rescreening) je původní výsledek **červeně přeškrtnut a červeně** vyznačen výsledek nový, který je zvýrazněn zvýrazňovačem. Za správnost výsledku je zodpovědný pracovník, který je na žádance podepsán. Až po této fázi dochází k zápisu výsledků do LIS a expedici nálezů. Žádné následné změny v nálezech nejsou prováděny.

5.6 Intervaly od dodání vzorku k vydání výsledku

S výjimkou vyšetření STATIM (viz 3.3), kterým je dáována přednost, jsou vzorky zpracovávány průběžně v pořadí, v jakém do laboratoře došly.

Výsledky jsou expedovány ve většině případů do 10 pracovních dní od přijetí v laboratoři; nejpozději do 21 pracovních dní.

Zájemcům o stahování výsledků elektronickou cestou (viz 5.2) jsou výsledky vyšetření běžně k dispozici v den jejich vyhodnocení, nejpozději za 2 pracovní dny.

5.7 Konzultační činnost laboratoře

Ústní konzultace složitých, nejasných či jinak problémových nálezů je prováděna individuálně s odebírajícím gynekologem přímo osobně v laboratoři nebo telefonicky.

5.8 Způsob řešení stížnosti

Stížnosti na veškeré činnosti laboratoře lze podávat ústně (při osobním jednání, telefonicky) nebo písemně statutárnímu zástupci laboratoře nebo vedoucímu laboratoře (viz 2.1, 2.5).

Stěžovat si lze na výsledek vyšetření, formální stránku nálezu, termín zpracování vyšetření, způsob jednání pracovníků laboratoře i na jiné skutečnosti, se kterými je zadavatel vyšetření nespokojen. Osoba, která stížnost přijala, je povinna zajistit její projednání a neprodlenou nápravu po vzájemné domluvě se zadavatelem vyšetření.

Osoba, která ústní stížnost přijala, je povinna zajistit její projednání a nápravu v nejkratším možném termínu, informuje o stížnosti vedoucího laboratoře. Jedná-li se o ústní stížnost závažného charakteru a stížnosti písemně vyřizuje vždy vedoucí lékař.

5.9 Vydávání potřeb laboratoří

Na písemnou nebo telefonickou žádost spolupracující gynekologické ordinace dodá laboratoř materiál pro potřebu cytologických odběrů, tj. odběrové kartáčky (brush), fixační sprej, mikroskopická podložní skla s matovaným okrajem, **dřevěné špátle, vatové štětičky, zkumavky na tekutou cytologii**, průvodky a návratky v potřebném množství a na vlastní náklady vše do konkrétní ordinace dopraví/nechá dopravit (viz též 2.7).

5.9.1 Vyšetření pro samoplátce

Postup pro objednání:

Jednotlivá vyšetření:

1. Použijte laboratorní žádanku laboratoří společnosti synlab czech s.r.o.
2. Vyplňte identifikační část.
3. Na žádance nevyplňujte zdravotní pojišťovnu, místo kódu pojišťovny uveďte SAMOPLÁTCE a označte křížkem způsob úhrady: hotově nebo na fakturu.
4. Viditelně označte požadovaná vyšetření.

Samoplátce si také může vybrat z připravených balíčků vyšetření na E-shopu, viz www.synlab.cz.

Samoplátci do 15-ti let věku budou odebráni pouze v doprovodu zodpovědné osoby, které bude následně také předán výsledek.

Informace o ceně lze získat na vyžádání na jednotlivých pracovištích společnosti synlab czech s.r.o. Pro zákazníky je k dispozici ceník vyšetření na www.synlab.cz. V laboratořích nebo na odběrovém místě obdržíte podklady pro platbu.

6. Množina laboratorních vyšetření poskytovaných laboratoří

6.1 Seznam vyšetření prováděných v laboratoři

Tabulka 1.

<i>Vyšetření</i>	Označení na žádance	Lokalizace odběru	Odběrový nástroj	<i>Účel vyšetření</i>
Onkologická cytologie screeningová	Zaškrtnout: Lokalizace stěru cervix	Transformační zóna a endocervix	Odběrový kartáček, špátle	Zjištění onkol. negativity, nebo přítomnosti patologických změn
Onkologická cytologie diagnostická	Zaškrtnout: Lokalizace stěru cervix	Transformační zóna a endocervix	Odběrový kartáček, špátle	Potvrzení nebo nepotvrzení přítomnosti patologických změn
Onkologická cytologie Vulvy	Dopsat v kolonce „jiná lokalizace“: vulva	Epitel vulvy v rozsahu léze	Špachtle, kartáček, vatová štětka	Potvrzení nebo nepotvrzení přítomnosti patologických změn
Onkologická cytologie pochvy	Dopsat v kolonce „jiná lokalizace“: pochva	Epitel pochvy v rozsahu léze	Špachtle, kartáček, vatová štětka	Potvrzení nebo nepotvrzení přítomnosti patologických změn
Funkční hormonální cytologie	Dopsat: Funkční cytologie	Boční klenba poševní	Vatová štětka	Zhodnocení odezvy dlaždicového epitelu na hormonální situaci pacientky

6.2 Seznam laboratoří provádějících vyšetření, které laboratoř neprovádí

Speciální vyšetření, která laboratoř neprovádí, zabezpečuje předáním do laboratoří dle požadavku lékaře event. do akreditovaných a certifikovaných laboratoří synlab czech s.r.o. Laboratoř Praha, CUBE, Evropská 178, telefon 277 010 516.

7. Screening karcinomu děložního hrdla

Laboratoř gynekologické cytologie Cytologická laboratoř je doporučena Ministerstvem zdravotnictví ČR k vykonávání screeningu karcinomu děložního hrdla (viz 2.3).

Vlastní hodnocení cytologických nálezů probíhá v souladu se schváleným a závazným Standardním operačním postupem (SOPV,SOPT), jehož součástí jsou i stanovené principy interní a externí kontroly kvality.

Screening cervikálního karcinomu je zdravotním pojišťovnám vykazován kódy 95189 (nález negativní) a 95199 (nález pozitivní).

V rámci datového auditu je laboratoř povinna vyžadovat od žadatelů cytologického vyšetření kompletní údaje na požadavkových listech (viz 3.2) a předávat je v pravidelných intervalech ke zpracování a vyhodnocení Institutu biostatistiky a analýz (IBA) Masarykovy univerzity Brno.

Zároveň je požadováno předávat IBA prostřednictvím laboratoře výsledky kontrolních cytologických nálezů v případě, že byl výsledek screeningového stěru jiný než negativní a rovněž histologické nálezy z biopsií děložního čípku, vše v předepsaných časových intervalech (viz tabulka 2) v návaznosti na předcházející cytologické vyšetření (případně je nutno podávat zdůvodnění nedodání cytologického, resp. histologického nálezu). K tomuto účelu slouží předtištěné *Návratky*, které laboratoř zdarma poskytuje spolupracujícím gynekologickým ambulancím.

Nálezy jsou formulovány slovně (tj. vytisknutím na kopii žádanky o vyšetření) v souladu s všeobecně akceptovaným hodnotícím systémem podle BETHESDA 2014 s uvedením následujících parametrů tak, aby jejich interpretace vyhovovala podmínkám datového auditu screeningu karcinomu děložního hrdla:

Kvalita nátěru:

- uspokojivý
- uspokojivý, ale bez endocervikálních buněk
- neuspokojivý, ale hodnocen
- odmítnut ke zpracování

Cytologická diagnóza:

- nelze diagnostikovat (uvést důvod-viz neuspokojivá kvalita vzorku)
- bez neoplastických intraepiteliálních změn a malignity
- ASC-US
- ASC-H
- LSIL (včetně HPV)
- HSIL
- HSIL – nelze vyloučit invazi
- Dlaždicobuněčný karcinom
- Atypie žlázových buněk (nespecifikováno) = AGC-NOS
- Atypie žlázových buněk (spíše neoplastické) = AGC-NEO
- Adenokarcinom in situ = AIS
- Adenokarcinom invazivní
- Ostatní maligní nádory
- Jiné

Jiné nenádorové změny:

- Reaktivní buněčné změny způsobené zánětem
- Reaktivní buněčné změny způsobené ozářením
- Reaktivní buněčné změny způsobené IUD
- Jiné (metaplazie, cytolýza, hyperkeratóza, parakeratóza, regenerace, reparace, atd.)
- Nález žlázových buněk po hysterektomii
- Atrofie
- Endometriální buňky u žen nad 45 let
- Jiný nález

Nález – ostatní:

- Trichomonas vaginalis
- Candida
- Bakteriální vaginóza
- Döderleinův lactobacil
- Koky
- Aktinomykóza
- Herpes simplex
- Chlamydie
- Smíšená flora

Jiný mikrobiální nález

Tabulka 2.

Doporučení dle cytologického nálezu	<i>Cytologický nález</i>
Opakovat (do 6 měsíců)	nehodnotitelný
opakovat za 6 měsíců	ASC-US
opakovat za 3 měsíce	ASC-H
opakovat za 6 měsíců	LSIL
biopsie nutná	HSIL
biopsie nutná	HSIL-nelze vyloučit invazi
biopsie nutná	Dlaždicobuněčný karcinom
Opakovat za 3-6 měsíců	AGC-NOS
biopsie nutná	AGC-FN
biopsie nutná	Adenokarcinom in situ
biopsie nutná	Adenokarcinom invazivní
biopsie nutná	Ostatní maligní nádory

Gynekolog by měl v případě suspektních nebo pozitivních cytologických nálezů postupovat podle schválených doporučení Sekce kolposkopie a cervikální patologie ČGPS, Onkologické sekce ČGPS a Společnosti patologů:

MUDr. Marek Pluta: Konsensus pro management abnormálních nálezů ve screeningu cervikálních karcinomů.

MUDr. Helena Robová Ph.D.: Konsensus pro management suspektních a pozitivních cytologických nálezů v graviditě

8. Související dokumentace

8.1 Příloha

Příloha: Žádanka na vyhodnocení cerviko-vaginální cytologie